

Teatre català subvencionat

Quan escrivim aquestes ratlles, no sabem fins a quin punt serà mantingut l'acord provisional de la Comissió encarregada de concedir la subvenció de 80.000 pessetes a una empresa, per a la pròxima temporada de teatre català. En principi, els senyors que componien la nombrosa comissió — massa nombrosa — es decidiren subvencionar l'empresa Aluges-Nicolau. Després s'ha dit que potser hom es decidiria per partir la subvenció entre l'esmentada empresa i el senyor Burgues.

Aquestes són les notícies, més ben dit, els rumors; ignorem si responen a la realitat dels fets.

* * *

Com que, al cap i a la fi, es tracta de 80.000 pessetes, l'afer de la subvenció ha provocat un notable enrenou en el generalment endormiscat món del teatre. És comprèn. El que ja no es comprèn tant, és el criteri que va presidir la tria de les persones que havien de concedir la subvenció. No ens referim concretament a ningú. Entre aquestes persones hi tenim estimats amics nostres, i els que no són amics, ens mereixen totes les consideracions. Quedi, doncs ben clar que no alludim personalment a ningú. L'únic que trobem equivocant és el criteri amb què fou feta la tria.

En la comissió hi trobem els noms de deu autors dramàtics, consagrats o inèdits. Doncs bé: nosaltres creiem que no n'hi havia d'haver cap. L'autor, tant si compta amb totes les facilitats per estrenar, com si compta amb molt poques, és el menys indicat per dir a qui s'han de concedir 80.000 pessetes per a fer teatre.

Vulgui's o no, l'autor està lligat per una sèrie d'interessos que li priven de jutjar amb plena imparcialitat la conveniència de subvencionar una o altra empresa. Per raons d'amistat, de conveniència, o d'aquestes terribles simpaties i antipaties que es crien en l'atmosfera carregada dels escenaris, l'autor es desempallegarà difícilment dels compromisos d'ordre moral o material que faran decantar el seu vot cap a una o altra banda, passant pel damunt de la missió justiciera que li ha estat encomanada.

Deu autors en actiu són els menys indicats per a concedir una subvenció de teatre, per la mateixa raó que ho serien deu pintors o deu músics si es tractés d'una subvenció de pintura o de música.

* * *

Sembla que al debat de les deliberacions, la Comissió va tractar seriosament de declarar desert el concurs.

Per què?

Suposem que seria perquè cap de les empreses que hi concorrien no oferia les garanties suficients a què aspirava la comissió. Sortosament, aquesta actitud, que hauria constituït un greu error, fou superada de seguida.

Hauria constituït un greu error, perquè cal no confondre les magnífiques i generoses il·lusions que hom es pot fer sobre el teatre català i l'estat real del mateix teatre català.

Jo no sé quins projectes presentaven les empreses que acudiren al concurs; se m'ha dit, només, que una d'elles prometia un cicle de gran teatre, que anava des de la tragèdia grega fins a Bernard Shaw, passant per una obra de teatre hindú.

Aquests propòsits, meritíssims per a ésser exposats en una brillant conferència a l'Ateneu Enciclopèdic Popular, no tenen res a veure, ens sembla, amb els propòsits que animaven les corporacions públiques en concedir una subvenció. Aquí es tracta—o almenys s'hauria de tractar—de fer una temporada de teatre normal. I en dir teatre normal, volem dir teatre digne i d'una forçosa qualitat literària, però volem dir també teatre per al públic, per al més gran públic possible.

El dia que tinguem un teatre que satisfaci plenament els gustos de l'espectador mitjà, podrem començar a pensar a fer un teatre d'art, un teatre d'experiments, un teatre revolucionari. Altrament, seria funestíssim invitar els joves autors a emprendre-se-les pels camins de la més noble i ambiciosa extravagància, quan encara tenim per fer el teatre mitjà, el teatre que, per entendre'ns, en direm de bulevard, que és, ni més ni menys, la pedra angular de l'edifici del teatre nacional. Quan tinguem a Catalunya, guardant totes les distàncies, l'equivalència del que són, per exemple, a França, un Bourdet, un Achard, un Pagnol, un Jeanson, un Deval, un Guitry, un Bernstein, un Savoir, serà hora de poder exigir també l'equivalència d'un Jean Cocteau, d'un Jean-Jacques Bernard, d'un Lenormand, d'un Crommelynck.

Mentrestant, tot el que sigui voler començar la casa per la teulada, no serà altra cosa que demanar peres a l'om o, més clar, diners a la Generalitat.

* * *

Aquest famós cicle de teatre ens ha frapat particularment la imaginació perquè, ell i la idea que l'informa, representen als nostres ulls i simbolitzen el fals refinament, la falsa intel·lectualitat, el fals bon gust que han volgut imposar a Catalunya figures i prestigis adulterats. Aquesta mentalitat que, per cercar un exemple viu, direm que resumeix i il·lumina la grotesca figura de la senyora Aurea de Sarrà enmig del seu clan, ha d'ésser foragitada a fum de sabatots de tots els medis on la dignitat literària del país jugui algun paper.

* * *

I per acabar, no serà de més recordar que la subvenció de 80.000 pessetes se la mereix, en primer terme, l'empresari que assegurí, seriosament, tenir els millors actors, el millor director i el millor teatre, i es demostrí que els tingui.

I tampoc serà inútil recordar que el millor teatre, salvant unes condicions prèvies de confort, és sempre aquell on s'hi dona un espectacle que interessa al públic.

JOSEP MARIA PLANES